

TRANSFORMACJA TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH W NOWEJ HUCIE

REKOMENDACJE
DOTYCZĄCE ROZWOJU
TERENU KOMBINATU

**KRAKOWSKI
ALARM
SMOGOWY**

KRAKÓW

od lat zмага się z problemem zanieczyszczenia powietrza, co przyczyniło się do jego niechlubnej reputacji jako jednego z najbardziej zanieczyszczonych miast w Europie. Informacje o krakowskim smogu pojawiały się w mediach na całym świecie.

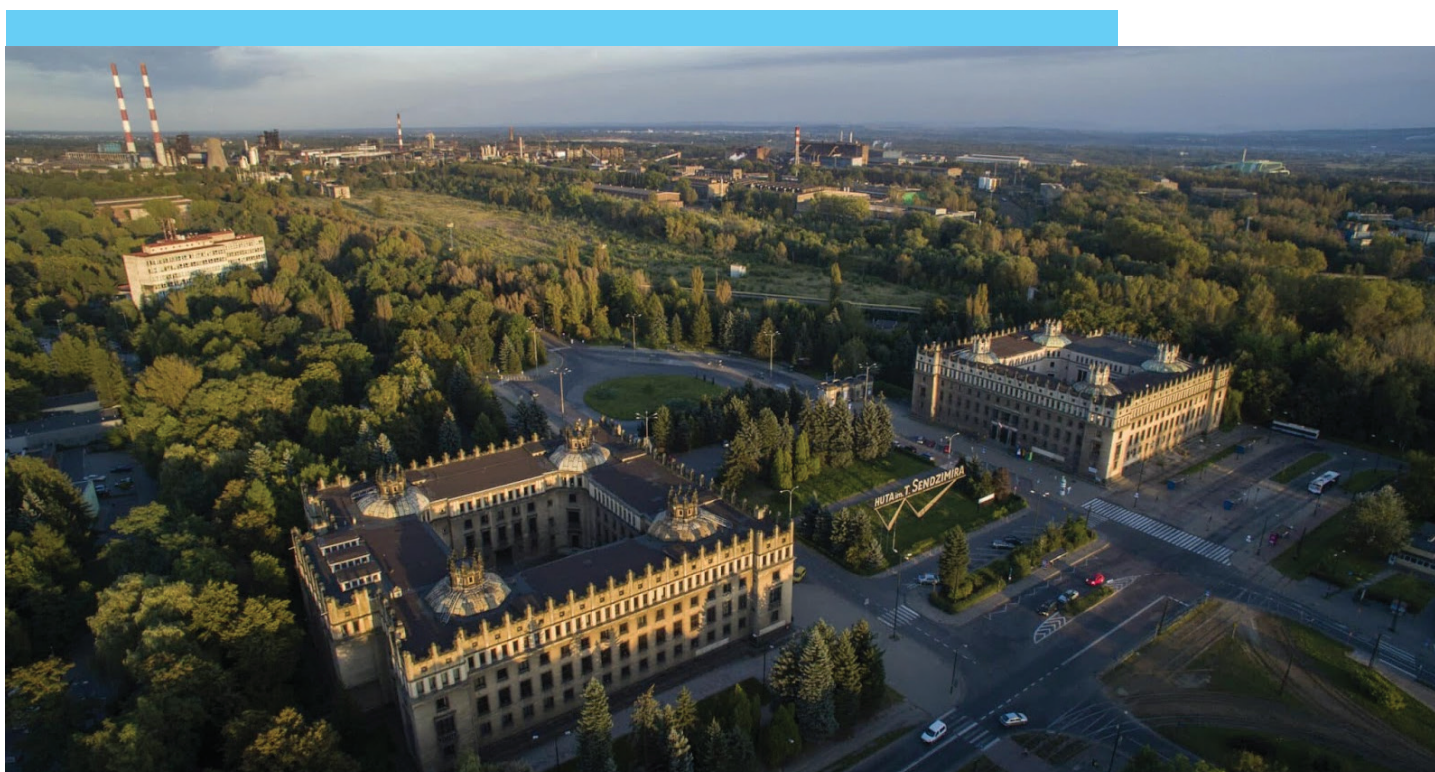
Główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza jest niska emisja, wynikająca z ogrzewania domów i mieszkań węglem oraz drewnem, co jeszcze na początku XXI wieku było powszechną praktyką. Z drugiej strony, na terenie Nowej Huty, w obszarze znanym jako „Kombinat”, działały zakłady przemysłowe, które przez dziesięciolecia emitowały znaczne ilości zanieczyszczeń, wpływając negatywnie na jakość powietrza.

Pod koniec lat 90. zakłady przemysłowe w Kombinacie zostały sprywatyzowane, a większość z nich znalazła się pod zarządem firmy ArcelorMittal. Choć prawo narzuca na przedsiębiorstwa określone normy środowiskowe, zdarzały się awarie powodujące emisję niebezpiecznych substancji, co wielokrotnie budziło obawy mieszkańców Nowej Huty.

Kraków w celu poprawy jakości powietrza, jako pierwsze miasto w Polsce wprowadził zakaz korzystania z wysokoemisyjnych metod ogrzewania, eliminując spalanie węgla i drewna. Było to pionierskie posunięcie, podobnie jak utworzenie pierwszej w kraju Strefy Czystego Transportu, która ogranicza wjazd starych, najbardziej trujących pojazdów do miasta.

Jednak w 2023 roku pojawił się kontrowersyjny pomysł utworzenia na terenie Kombinatu Strefy Przemysłowej, w której przemysł mógłby działać przy znacząco łagodniejszych wymaganiach środowiskowych. Pomysł ten wywołał protesty mieszkańców, którzy uznali za niesprawiedliwe wprowadzanie surowych ograniczeń dla obywateli przy jednoczesnym ułatwianiu działalności wysokoemisyjnym przedsiębiorstwom.

Krakowski Alarm Smogowy – organizacja od ponad dekady angażująca się w walkę o czystsze powietrze – zdecydował się zainicjować dyskusję na temat przyszłości zakładów przemysłowych w Nowej Hucie. W tym celu zorganizowano między innymi dwie debaty z udziałem prezydenta Aleksandra Miszalskiego, wiceprezydenta Łukasza Sęka, przedstawicieli firmy ArcelorMittal, a także Radnych i mieszkańców. W niniejszym raporcie przedstawiono wyniki badań, rekomendacje działań oraz propozycje transformacji przemysłowej, które uwzględniają specyfikę Krakowa, jego wyzwania środowiskowe i oczekiwania mieszkańców.

PODJĘCIE TEMATU TRANSFORMACJI ZAKŁADÓW, ALE TEŻ TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH, TAKICH JAK KOMBINAT W NOWEJ HUCIE, JEST DZIŚ NIEZWYKLE WAŻNE Z KILKU POWODÓW:

Historyczne obszary przemysłowe, choć dawniej stanowiły podstawę rozwoju gospodarczego, obecnie często wiążą się z wyzwaniami środowiskowymi i zdrowotnymi. Kombinat w Nowej Hucie, jako jeden z najstarszych zakładów przemysłowych w Polsce, posiada nie tylko bogate dziedzictwo, ale także liczne problemy ekologiczne, wynikające z lat intensywnej działalności. To z kolei przekłada się na zagrożenie zdrowia mieszkańców, a także wptywa negatywnie na jakość ich życia.

Rosnąca potrzeba inwestycji w technologie, które nie powodują degradacji środowiska, takie jak zielony wodór i odnawialne źródła energii. Unia Europejska dąży do neutralności klimatycznej, a przemysł ciężki, w tym hutnictwo, jest jednym z największych emitentów CO₂. Transformacja zakładów przemysłowych na terenie Kombinatu w kierunku czystych technologii ma znaczenie nie tylko lokalne, ale także globalne, jako część szerszych działań na rzecz powstrzymania zmiany klimatu.

Kwestia przyszłości Kombinatu dotyczy bezpośrednio lokalnej społeczności. Nowa Huta, choć bogata w tradycje przemysłowe, staje przed pytaniem, jak włączyć mieszkańców w proces zmiany, chronić ich zdrowie i jakość życia. Transformacja może stworzyć nowe miejsca pracy przy jednoczesnej poprawie jakości powietrza i zachowaniu dziedzictwa kulturowego Nowej Huty. Dlatego temat ten łączy wyzwania ekologiczne z potrzebami gospodarczymi i społecznymi, co czyni go kluczowym zarówno dla obecnych mieszkańców, jak i przyszłych pokoleń.

Temat przekształcenia terenów Kombinatu w Nowej Hucie oraz potencjalnego utworzenia Strefy Przemysłowej jest istotny z kilku względów. **Dziś, w dobie zastrzonych regulacji środowiskowych i rosnącej świadomości ekologicznej wiele osób obawia się, że nowa Strefa Przemysłowa mogłaby wprowadzić tzw. „brudny przemysł” z mniej restrykcyjnymi normami emisji zanieczyszczeń.** Eksperti ds. ochrony środowiska, podkreślają, że **“Strefa Przemysłowa byłaby katastrofą dla Krakowa”** i może przyciągnąć działalność, która wpłynie negatywnie na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców Krakowa.

Istotne jest także zachowanie pozostałości historycznego dziedzictwa Kombinatu, przy jednoczesnym rozważeniu nowoczesnych i niskoemisyjnych technologii, które pozwolą uniknąć problemów środowiskowych z przeszłości. **Debaty i konsultacje społeczne zorganizowane przez Krakowski Alarm Smogowy ujawniły, że wielu mieszkańców oraz ekspertów opowiada się za przyjaznymi środowisku rozwiązaniami.**

”

Eksperti ds. ochrony środowiska, podkreślają, że “Strefa Przemysłowa byłaby katastrofą dla Krakowa”

”

Pierwsza debata o przyszłości Nowej Huty organizowana przez Krakowski Alarm Smogowy czerwiec 2024

Obawy o negatywne skutki dla środowiska są wzmacniane brakiem pełnego monitoringu stanu powietrza, zanieczyszczeń gleby i wód w rejonie Kombinatu, co zdaniem specjalistów jest warunkiem koniecznym przed wdrożeniem jakiegokolwiek strategii rozwoju czystego przemysłu. W debatach z udziałem mieszkańców, prezydenta Aleksandra Miszalskiego, wiceprezydenta Łukasza Sęka i przedstawicieli firmy Arcelor Mittal pojawiały się argumenty, że stworzenie Strefy Przemysłowej bez solidnych regulacji mogłoby podważyć lata starań Krakowa w zakresie poprawy jakości powietrza.

Rozważania nad Strefą Przemysłową w Nowej Hucie są więc nie tylko kwestią gospodarczą, ale również środowiskową i społeczną, co wyjaśnia, dlaczego temat ten wywołuje tak duże zainteresowanie i wymaga wnikliwej analizy oraz szerokich konsultacji społecznych.

1. OPINIE MIESZKAŃCÓW DZIELNICY DOTYCZĄCE TRANSFORMACJI TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH NOWEJ HUTY

W dyskusji nad Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) dla terenu "Kombinat" mieszkańcy sprzeciwili się utworzeniu Strefy Przemysłowej, która pozwoliłaby działającym tam zakładom przemysłowym przekraczać standardy jakości środowiska, w zakresie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu.

Praktyka działania tego rodzaju stref w innych miastach (Tarnów, Bydgoszcz) oraz liczne przykłady nieefektywnej działalności organów administracji publicznej, takich jak Inspekcja Ochrony Środowiska, w kontrolowaniu przemysłu pokazuje, że powstanie takiej strefy byłoby zagrożeniem dla stanu środowiska i zdrowia mieszkańców w Nowej Hucie i Krakowie.

Krakowski Alarm Smogowy w ramach konsultacji publicznych złożył dwukrotnie uwagi do MPZP, w których sprzeciwiał się tym planom. Rozpoczęto też dyskusję wśród mieszkańców Nowej Huty na temat tego jak wyobrażają sobie przyszłość tej dzielnicy.

Aby poznać opinie mieszkańców na temat pomysłu utworzenia Strefy Przemysłowej w Krakowie zostały przeprowadzone badania opinii publicznej. W badaniu wzięło udział 500 mieszkańców Nowej Huty, przeprowadzono także wywiady pogłębione w dwóch grupach wiekowych.

75% badanych mieszkańców Nowej Huty sprzeciwiło się Strefie Przemysłowej zaplanowanej na terenie obecnego Kombinat, która umożliwiłaby omijanie rygorów dotyczących zanieczyszczeń. To najważniejszy wniosek płynący z badań społecznych przeprowadzonych w Nowej Hucie na zlecenie Krakowskiego Alarmu Smogowego.

W badaniach zapytano też między innymi o to, jakie przeznaczenie terenów po Kombinacie byłoby pożądane lub akceptowane przez mieszkańców dzielnicy. Z odpowiedzi wynika, że aż 81 procent pytanym wyraża akceptację dla przemysłu, który będzie nowoczesny i niskoemisyjny.

75%

badanych mieszkańców Nowej Huty sprzeciwiło się Strefie Przemysłowej zaplanowanej na terenie obecnego Kombinat, która umożliwiłaby omijanie rygorów dotyczących zanieczyszczeń.

OPINIA NA TEMAT STREFY PRZEMYSŁOWEJ W NOWEJ HUCIE

Pyt 1. Czy popart(a)by Pan(i) pomysł zlokalizowania na terenie Kombinatów tzw. Strefy Przemysłowej?

Pyt 2. Strefy Przemysłowe są to obszary, w których zgodnie z prawem dozwolone jest przekraczanie standardów jakości środowiska, w tym norm dotyczących jakości powietrza oraz hałasu. Czy uważa Pan(i) że na terenie Nowej Huty także powinien funkcjonować obszar przemysłowy w takiej formule?

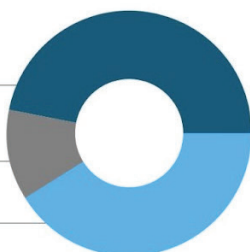
Pytanie 1.

POPARCIE DLA STREFY PRZED PODANIEM DEFINICJI

47% NIE

12% NIE WIEM

41% TAK

Pytanie 2.

POPARCIE DLA STREFY PO PODANIU DEFINICJI

75% NIE

4% NIE WIEM

21% TAK

PO PRZEKAZANIU BADANYM INFORMACJI NA TEMAT WPŁYWU STREFY NA ŚRODOWISKO I OTOCZENIE UDZIAŁ POPIERAJĄCYCH STREFĘ SPADŁ DO 21%

Źródło: „Mieszkańcy Nowej Huty o przyszłości dzielnicy”, Krakowski Alarm Smogowy, Kraków 2024

Wśród innych popularnych rozwiązań było też zlokalizowanie na terenie Kombinatów takich przedsięwzięć jak:

- PARK ROZRYWKI,
- ZORGANIZOWANE TERENY REKREACYJNO-SPORTOWE,
- FUNKCJE MUZEALNE,
- WYGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI DLA ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH
- ZLOKALIZOWANIE TAM BIUROWCÓW ORAZ ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWO-USŁUGOWYCH WYKORZYSTUJĄCYCH NISKOEMISYJNE TECHNOLOGIE.

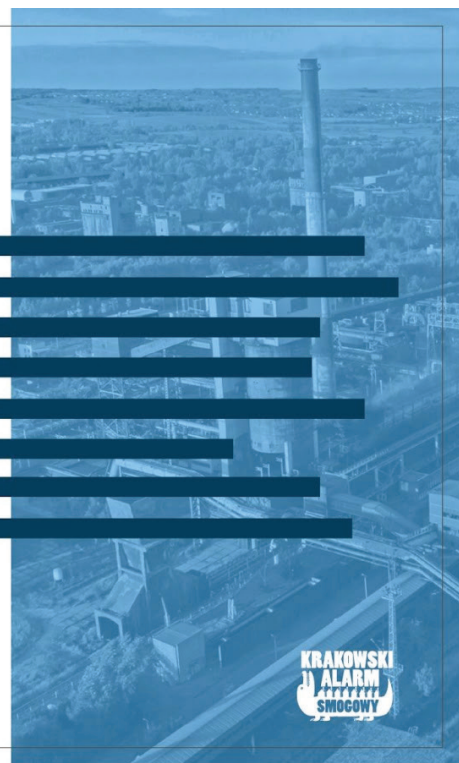
PREFEROWANE SCENARIUSZE ZAGOSPODAROWANIA TERENU KOMBINATU

Gdyby miał(a)by Pan(i) wyobrazić sobie Nową Hutę w przyszłości, czy był(a)by Pan(i) skłonny(a) poprzeć funkcjonowanie na terenie Kombinatu następujących rodzajów działalności?

WIĘKSZOŚĆ ZAPREZENTOWANYCH SCENARIUSZY ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU KOMBINATU SPOTYKA SIĘ Z PRZYCHYLNĄ REAKCJĄ MIESZKAŃCÓW

Źródło: „Mieszkańcy Nowej Huty o przyszłości dzielnicy”, Krakowski Alarm Smogowy, Kraków 2024

Wizje mieszkańców na temat rozwoju terenów Kombinatu:

- Nowoczesny przemysł i technologie niskoemisyjne:** Mieszkańcy preferują nowoczesne, ekologiczne inwestycje przemysłowe, które nie obniżają komfortu życia. Kombinat widziany jest jako potencjalne miejsce dla zakładów z sektora wysokich technologii, które zapewnią stabilne miejsca pracy i przyczynią się do rozwoju dzielnicy.
- Strefa Przemysłowa – sprzeciw wobec zanieczyszczeń:** Młodzi mieszkańcy stanowczo odrzucają koncepcję Strefy Przemysłowej, gdzie normy środowiskowe byłyby łagodniejsze. Starsi są nieco bardziej otwarci, lecz stawiają wymóg braku negatywnego wpływu na środowisko.

”

Projekt nowego zagospodarowania terenów Kombinatu powinien łączyć funkcje przemysłowe (technologie czystego przemysłu), rekreacyjne i usługowe, zachowując unikalną tożsamość Nowej Huty.

”

2. REKOMENDACJE EKSPERTÓW WISEEUROPA DOTYCZĄCE ROZWOJU PRZEMYSŁU HUTNICZEGO

Zgodnie z rekomendacjami Fundacji WiseEuropa transformacja polskiego sektora stalowego powinna uwzględniać konieczność osiągnięcia neutralności klimatycznej. Przemysł stalowy jest jednym z kluczowych sektorów gospodarczych, jednakże jego intensywna działalność wiąże się z emisjami CO₂, odpowiadając za 7-8% emisji globalnych. Transformacja tego przemysłu w Polsce i Unii Europejskiej może stanowić fundament do osiągnięcia celów klimatycznych oraz przyczynić się do budowy niskoemisyjnej gospodarki opartej na nowoczesnych technologiach.

2.1 REKOMENDACJE WISEEUROPA DLA TRANSFORMACJI SEKTORA STALOWEGO

TECHNOLOGIE ELEKTRYFIKACJI – ROZWÓJ PIECÓW ELEKTRYCZNYCH (EAF)

Raport WiseEuropa wskazuje na kluczową rolę pieców elektrycznych (EAF) jako jednej z najbardziej obiecujących ścieżek do dekarbonizacji hutnictwa w Polsce. W porównaniu z tradycyjnymi wielkimi piecami, EAF generują znacznie mniej emisji, są bardziej wydajne i mogą być zasilane energią odnawialną. W Polsce już teraz 53% produkcji stali pochodzi z pieców EAF. Kontynuacja rozwoju tego kierunku wymaga jednak zapewnienia stabilnych dostaw zielonej energii, co łączy się z inwestycjami w źródła odnawialne.

ZIELONY WODÓR JAKO ALTERNATYWA DLA KONWENCJONALNYCH METOD REDUKCJI

WiseEuropa identyfikuje zielony wodór jako kluczowy komponent dekarbonizacji hutnictwa, który mógłby zastąpić konwencjonalne paliwa w procesach redukcji żelaza, stosowanych m.in.

w technologii DRI (direct reduction of iron). DRI-H2 wykorzystuje wodór do przekształcania rudy żelaza w żelazo bez emisji CO₂. Zastosowanie zielonego wodoru mogłoby przyczynić się do radykalnego zmniejszenia emisji związanych z produkcją stali, jednak wymaga stworzenia odpowiedniej infrastruktury, w tym produkcji i transportu wodoru. Polska posiada dobre warunki geograficzne oraz zasoby do produkcji zielonego wodoru, co może stanowić fundament dekarbonizacji sektora.

TECHNOLOGIE WYCHWYTYWANIA I SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA (CCS)

WiseEuropa proponuje wdrożenie technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS), zwłaszcza w istniejących już hutach opartych na wielkich piecach. CCS umożliwi zmniejszenie emisji CO₂ o nawet 70-80%, co jest istotne dla zakładów o wysokich emisjach, które potrzebują czasu na pełne przejście na niskoemisyjne technologie. Polska, posiadając odpowiednie zasoby geologiczne do składowania CO₂, mogłaby skorzystać z tej technologii w długoterminowej strategii dekarbonizacyjnej.

REGULACJE WSPIERAJĄCE LOKALNY RECYKLING ŻŁOMU

Elektryczne piece łukowe wymagają dużej ilości złomu jako surowca do wtórnego wytopu stali, co jest bardziej przyjazne środowisku niż wytop pierwotny. W Polsce, mimo dużych zasobów złomu, znaczna jego część jest eksportowana. WiseEuropa sugeruje wprowadzenie regulacji ograniczających eksport złomu, aby zaspokoić lokalne potrzeby i wspierać rozwój krajowego hutnictwa opartego na technologiach recyklingowych. Efektywna polityka recyklingowa mogłaby zwiększyć udział niskoemisyjnej produkcji stali w Polsce.

INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ ZIELONEJ ENERGII I WODOROWA

Transformacja hutnictwa w Polsce wymaga wsparcia infrastrukturalnego, obejmującego sieć energetyczną oraz system przesyłu wodoru. Dostęp do zielonej energii oraz rozbudowa infrastruktury wodorowej pozwolą zintegrować piece elektryczne oraz technologie DRI-H2 z odnawialnymi źródłami energii. WiseEuropa wskazuje, że infrastruktura ta będzie kluczowa dla przemysłu stalowego i powinna być rozwijana równoległe do samych technologii.

2.2 ZASTOSOWANIE REKOMENDACJI WiseEUROPA W KONTEKŚCIE TERENU KOMBINATU W NOWEJ HUCIE

Transformacja Kombinatu w Nowej Hucie może być przeprowadzona w oparciu o rekomendacje WiseEuropa, łącząc modernizację zakładów z wdrożeniem nowych technologii. W ostatnich latach wstrzymano pracę "wielkiego pieca", a także koksownię (część surowcowa), co znacznie obniżyło poziom zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Obecnie na terenie Kombinatu funkcjonuje jedynie nowoczesna walcownia, a więc etap procesu, który nie obejmuje produkcji stali, lecz jej przetwarzanie i formowanie. Stal wykorzystywana w walcowni jest dostarczana z innych zakładów, w tym przypadku z huty w Dąbrowie Górniczej.

GŁÓWNE ZASTOSOWANIA RAPORTU WiseEuropa DLA KOMBINATU MOGĄ OBEJMOWAĆ:

1. WDROŻENIE PIECÓW ELEKTRYCZNYCH (EAF) – Elektryczne piece łukowe mogłyby zastąpić część konwencjonalnych procesów, umożliwiając produkcję stali przy niższych emisjach. Obecnie nie ma dostępnych analiz wskazujących w jaki sposób można rozwijać rozwiązania wodorowe, dlatego konieczne jest stworzenie zespołu, który opracuje konkretne strategie dla tych technologii.

2. INWESTYCJE W ZIELONY WODÓR I TECHNOLOGIĘ DRI-H2 – Konieczne jest podjęcie badań i analiz, które wskaże czy Kombinatu może stać się miejscem wdrożenia technologii DRI-H2, z wykorzystaniem wodoru jako paliwa do redukcji żelaza. Takie rozwiązanie pozwoli na ograniczenie emisji i podniesienie konkurencyjności zakładu na rynku europejskim.

3. SYSTEM WYCHWYTYWANIA CO₂ (CCS) – Instalacja technologii CCS mogłaby być zastosowana dla istniejących procesów o wysokiej emisji CO₂, umożliwiając ich modernizację oraz znaczną redukcję emisji w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

4. LOKALNA POLITYKA RECYKLINGU ZŁOMU – Zgodnie z zaleceniami WiseEuropa, Kombinatu może zwiększyć efektywność produkcji poprzez lokalne pozyskiwanie złomu, co obniży koszty i emisje związane z importem surowców.

5. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY ZIELONEJ ENERGII I WODOROWEJ – Kombinatu może współpracować z jednostkami energetycznymi w celu zapewnienia stałych dostaw zielonej energii, co pozwoliłoby na efektywne funkcjonowanie technologii EAF oraz DRI-H2.

6. WIELOFUNKCYJNE PRZEKSZTAŁCENIA PRZESTRZENNE – Kombinatu, przy zachowaniu historycznych obiektów, może stać się unikatowym kompleksem wielofunkcyjnym, który wspiera rozwój kulturalny, biznesowy i naukowy. Wskazane byłoby przekształcenie części infrastruktury na przestrzeń dla start-upów technologicznych, laboratoria badawcze oraz centrum nauki i muzeum

Zastosowanie rekomendacji WiseEuropa w kontekście Kombinatu stanowiłoby przykład nowoczesnej transformacji sektora stalowego, w pełni dostosowanego do wymogów niskoemisyjnej gospodarki oraz celów klimatycznych Unii Europejskiej.

3.

REKOMENDACJE ALARMU SMOGOWEGO DOTYCZĄCE DALSZYCH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU POWSTRZYMANIE “BRUDNEGO PRZEMYSŁU” W KRAKOWIE ORAZ PRZEPROWADZENIE TRANSFORMACJI UWZGLĘDNIAJĄC SPECYFIKĘ KRAKOWA, WYZWANIA ŚRODOWISKOWE, A TAKŻE OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW

Tereny Kombinatu cechują się złożoną infrastrukturą transportową i energetyczną, co wymaga starannego planowania. Stan gleb na tym obszarze jest problematyczny z powodu historycznych zanieczyszczeń, które różnią się w zależności od miejsca.

W efekcie analizy powyższych rekomendacji oraz wniosków płynących z dialogu z mieszkańcami, Krakowski Alarm Smogowy sugeruje wdrożenie następujących działań:

- 1. KONSULTACJE SPOŁECZNE I KAMPANIE INFORMACYJNE:** Należy kontynuować dialog z mieszkańcami, szczególnie w przypadku propozycji wymagających społecznego poparcia, takich jak utworzenie centrum badawczo-rozwojowego lub rozwój SMR (małe reaktory atomowe).
- 2. MONITORING WIZYJNY** - stworzenie systemu dającego mieszkańcom możliwość monitorowania co dzieje się na terenie Kombinatu i w przypadku wystąpienia nieprawidłowości zgłoszenia tego faktu do odpowiednich służb.
- 3. WYŁĄCZENIE OPCJI TWORZENIA STREFY PRZEMYSŁOWEJ Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO** – Propozycja ta jest konieczna dla ochrony zdrowia i komfortu życia mieszkańców.
- 4. POWOŁANIE ZESPOŁU EKSPERCKIEGO**, w skład którego wchodziłoby przedstawiciele Miasta Kraków, przedstawiciele firm znajdujących się na terenie Kombinatu, naukowcy i eksperci ds. ochrony powietrza i środowiska, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy, który zajęłby się tematem transformacji zakładów na terenie Kombinatu w perspektywie długoterminowej.
- 5. MONITORING ŚRODOWISKOWY I ZDROWOTNY** – Zapewnienie regularnych badań jakości powietrza, gleby i wody oraz wpływu działalności przemysłowej na zdrowie mieszkańców jest kluczowe dla budowania zaufania społecznego.

Druga debata o przyszłości Nowej Huty organizowana przez Krakowski Alarm Smogowy. Październik 2024

- 6. ROZWÓJ NISKOEMISYJNEGO PRZEMYSŁU:** Inwestorzy powinni spełniać rygorystyczne normy środowiskowe, by zapewnić wysoki poziom życia w Nowej Hucie i jednocześnie zwiększyć jej potencjał gospodarczy.
- 7. INKUBATORY DLA START-UPÓW** – Wspieranie innowacyjnych firm technologicznych i badawczo-rozwojowych, które mogą stworzyć nowe miejsca pracy dla lokalnej społeczności.
- 8. WIELOFUNKCYJNA PRZESTRZEŃ DLA MIESZKAŃCÓW:** Plan zagospodarowania przestrzennego powinien uwzględniać stworzenie przestrzeni usługowej i rekreacyjnej (np. centrum konferencyjno-targowe, infrastruktura dla rozrywki i sportu), wspierając długoterminowy rozwój dzielnicy, a także przestrzeń dla edukacji i kultury – centrum nauki lub muzeum przemysłu przyciągną turystów i lokalnych mieszkańców, wspierając edukację i rozwój lokalnej tożsamości.
- 9. PODTRZYMANIE TOŻSAMOŚCI DZIELNICY:** Planując nowe funkcje terenów Kombinatu, warto zadbać o to, aby były one zgodne z duchem Nowej Huty – dzielnicy z bogatą historią, unikalnym urbanistycznym układem i silnym poczuciem lokalnej tożsamości mieszkańców.
- 10. STWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU NISKOEMISYJNEGO PRZEMYSŁU** – Inwestorzy powinni spełniać surowe normy środowiskowe, co pozwoli na utrzymanie wysokiej jakości życia w Nowej Hucie.
- 11. USTALENIE PRAWNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA REMEDIACJĘ TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH** - należy ustalić odpowiedzialność prawno- finansową w zakresie remediacji gruntów.
- 12. ZIELONA INFRASTRUKTURA** – Inwestycje w odnawialne źródła energii, takie jak fotowoltaika czy infrastruktura wodorowa, pozwolą na zasilenie przemysłu niskoemisyjnymi źródłami.

” Przyszłość Kombinatu w Nowej Hucie jako wielofunkcyjnego ośrodka innowacyjno-przemysłowego wymaga zrównoważonego podejścia łączącego rozwój ekonomiczny z ochroną środowiska i zdrowia publicznego. W oparciu o współczesne przykłady transformacji przemysłowych, takie jak Dolní Vítkovice, istnieje możliwość stworzenia w Kombinacie kompleksu, który stanie się symbolem zmian na miarę wyzwań XXI wieku. **”**

4. DOBRE PRAKTYKI W ZAKRESIE TRANSFORMACJI ZAKŁADÓW I TERENÓW PRZEMYSŁOWYCH – WZORCE Z DOLNÍ VÍTKOVICE

Transformacja terenów poprzemysłowych, takich jak Kombinat w Nowej Hucie, daje wyjątkową okazję do przekształcenia obszaru, który łączy dziedzictwo historyczne z nowoczesnymi rozwiązaniami wspierającymi rozwój gospodarczy i społeczny. Inspirującym przykładem jest czeska Ostrawa, gdzie dawne zakłady przemysłowe Dolní Vítkovice zostały przekształcone w nowoczesną przestrzeń kulturalno-edukacyjną, przyciągającą turystów i inwestorów z całego świata. Bazując na tej transformacji, strategia dla Kombinatu może realizować podobne cele poprzez zintegrowanie przemysłu, kultury, edukacji i rozrywki.

W Dolní Vítkovice zabytkowe budynki przemysłowe zostały przystosowane do nowych funkcji, pozostając symbolem przemysłowego dziedzictwa regionu. Dla Kombinatu podobna strategia mogłaby obejmować adaptację niektórych budynków, które są istotne dla lokalnej tożsamości, do potrzeb nowoczesnych funkcji biznesowych i kulturalnych.

WIELOFUNKCYJNOŚĆ — OD EDUKACJI PO ROZRYWKĘ

Kompleks Dolní Vítkovice łączy przestrzeń edukacyjną, rozrywkową oraz wystawienniczą. Przykłady obejmują Science and Technology Center, Muzeum, oraz hale koncertowe, co czyni go atrakcyjnym zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających. Podobne rozwiązanie dla Kombinatu mogłoby obejmować powołanie nowoczesnego centrum nauki, centrum kongresowego, a także infrastruktury rozrywkowej (np. muzeum smogu, muzeum techniki).

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI EDUKACYJNYMI I KULTURALNYMI

Dolní Vítkovice współpracuje z uczelniami, instytucjami badawczymi oraz organizacjami kulturalnymi, co pozwala na wspieranie działalności innowacyjnej i naukowej. Dla Kombinatu współpraca z krakowskimi uczelniami oraz instytucjami badawczymi mogłaby znacząco zwiększyć potencjał badawczo-rozwojowy terenu i przyciągnąć inwestycje w nowe technologie.

AKTYWNE ZAANGAŻOWANIE LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

Transformacja Dolní Vítkovice zyskała poparcie społeczności dzięki aktywnej komunikacji i zaangażowaniu mieszkańców w konsultacje. Regularne spotkania oraz transparentna informacja zwrotna mogą zbudować poparcie wśród mieszkańców Nowej Huty, szczególnie w kontekście obaw o wpływ środowiskowy i społeczne korzyści płynące z projektu.

5. PODSUMOWANIE

Transformacja Kombinatu w Nowej Hucie to unikalna szansa na stworzenie przestrzeni, która połączy przemysłowy potencjał z niskoemisyjnymi technologiami oraz kulturą i edukacją. Zmiany te nie tylko wzbogacą ofertę gospodarczą Krakowa, ale również przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców. Inspirując się międzynarodowymi przykładami, możemy stworzyć przestrzeń dla nowoczesnego, ekologicznego przemysłu, w którym historia i przyszłość idą w parze, tworząc wspólnie nową jakość dla mieszkańców i miasta.

Copyright
Stowarzyszenie Alarm Smogowy

Opracowanie:
Joanna Urbaniec
Martyna Jabłońska
Ewa Lutomska

Wsparcie eksperckie:
Adrian Chochoł, Fundacja Frank Bold
Krzysztof Bocian, WiseEuropa

Projekt graficzny:
Piotr Siergiej

Kraków
Listopad 2024